de Panorama Rebellenclub

WEEKBLAD VOOR DE JEUGD

DERDE JAARGANG
No 27 — 4 JULI 1952

EEN EXTRA BEURT VOOR HET ZOMERBEZOEK!

KARELTJE SPEURT

„Ik wil detective worden!" zei Kareltje.

Meneer Broos wilde juist een stukje brood naar zijn mond brengen, maar hij liet zijn vork rusten en keek zijn zoontje in de grootste verbazing aan.

„Ik begrijp je niet, jongetje!" zei meneer Broos. „Verleden week heb je wel honderdmaal gezegd, dat je piloot bij de K.L.M. wilt worden!"

„Ik meen het, vader! Heus!" zei Kareltje. „Vliegen is wel aardig, maar in de lucht beleef je niets.

Nee, dan is speuren véél, véél prettiger! Je beleeft het ene avontuur na het andere! Maar.... je moet dapper en flink zijn, dat spreekt!"

Moeder lachte maar eens, toen Kareltje dat zei.

„Ja, flink bén je!" plaagde Rie, die al dertien, en twee jaar ouder dan haar broertje was.

„Ik vind het óók een aardig beroep!" viel meneer Broos zijn zoontje bij. „Maar je moet er zo jong mogelijk mee beginnen!"

Meneer Broos gaf zijn vrouw een knipoogje, maar Kareltje lette er niet op. En toen zuchtte meneer Broos en hij keek erg verdrietig.

Kareltje schrok, en Rie schoof onrustig heen en weer.

„U bent toch niet ziek?" vroeg zij ongerust.

Meneer Broos, die een winkel in herenmode-artikelen heeft, schudde het hoofd.

„Nee, Rie! Ik ben zo gezond als een vis!" — Toen zweeg meneer Broos, en hij zuchtte nog dieper. ‚Ik zal het jullie maar vertellen," sprak hij dan. „Er is een das uit de etalage verdwenen! En een mooie óók.... een donkergrijze met zwarte stippeltjes. Is het niet vreselijk?"

Rie was bleek geworden. „Dat... dat is toch niet waar?" stotterde zij.

„Ja!" verzekerde meneer Broos. „Juffrouw Nel heeft haar niet verkocht, en ik evenmin. En nu Kareltje zo graag detective wil worden, zou het wel aardig zijn, als hij eens probeerde te ontdekken, waar de das gebleven is. Het is vandaag Woensdag en hij kan de hele middag speuren. Wat denk je er van, jongetje?"

Kareltje had een kleur als vuur, en hij keek zijn vader met stralende ogen aan.

„Ik doe het! Dadelijk!" juichte hij.

Toen Kareltje dit gezegd had, gaf meneer Broos zijn vrouw nóg een knipoogje, maar Kareltje nam juist het laatste stukje van zijn boterham, en wéér zag hij het niet.

Een paar minuten later was Kareltje al aan het werk. Een goed speurder doet dingen, waar een gewoon mens niet eens aan denkt, en zo kroop hij langzaam op zijn knieën voor de toonbank, met een vergrootglas in zijn hand. Juffrouw Nel, die juist in de winkel kwam, wist niet, wat zij zag.

„Wat doe je toch? vroeg zij lachend.

„Niets!" zei Kareltje, want een echte detective verklapt nooit iets. „Ik kijk zo maar!"

En toen gaf Kareltje een schreeuw.

„Ha-a-a-a....!" juichte hij.

Wat slim toch, dat hij zijn vergrootglas meegenomen had! Een vergrootglas fopt iemand nooit!

Voor de toonbank lag een pluisje. Een *grijs* pluisje nog wel!

Kareltje kroop verder, in de richting van de deur. Hij keek maar, hij tuurde.... het glas week geen seconde van zijn oog.

En toen....

„Ha-a-a-a....!" riep Kareltje weer.

Op de mat lag een heel klein

draadje, van misschien maar een centimeter lang. Het draadje was grijs, en in het midden scheen het zwart. En nu wist Kareltje het.

De dief was door de deur de winkel uitgegaan!

Dat hij dit wel had kunnen begrijpen, zónder zo ijverig te speuren.... daar dacht Kareltje niet aan! Maar wel wist hij, wat hij nú moest doen!

Als iemand gestolen heeft, zoekt hij dikwijls de plaats van zijn misdrijf weer op. Het is net, of hij dat niet laten kan. Kareltje had het eens gehoord, of ergens gelezen.... dat wist hij zo precies niet meer.

Kareltje opende de deur en in minder dan twee seconden was hij buiten. Hij had nu alleen maar te kijken, of hij iemand zag, die heel langzaam en geheimzinnig naderbij kwam en een schichtige blik naar de etalage wierp. En hij moest met één oogopslag zien, welke das de wandelaar droeg. Want dieven zijn erg brutaal, en tien tegen één, dat de man, die de das weggenomen had, haar ook droeg!

Kareltje wandelde met een ernstig gezicht langs de brede ruit. Tien, twintig, dertig.... misschien wel honderd keer. Het was nog stil in de straat en er kwamen maar weinig mensen kijken. Een oude dame, een paar grote meisjes en een jongen in een bruine overall. Maar zij deden niet angstig of geheimzinnig, en een grijze das met zwarte stippeltjes droegen zij evenmin.

Toen, opeens....

Er stond een heer voor de etalage. Een heer — Kareltje zag het dadelijk — met een grijze das. Een grijze das met een heleboel zwarte stippeltjes!

Van schrik stond Kareltje stokstijf stil, en het bloed vloog hem naar de wangen. Wat moest hij nu doen?

Vader roepen, of een agent? Maar vader zou nog wel boven zijn, en een agent heb je óók niet één-twee-drie!

„Zo, Kareltje!" klonk een vrolijke stem.

Kareltje keek op, en hij deinsde wel een meter achteruit. Hij zag het jonge, prettige gezicht van meneer van der Pol, zijn onderwijzer.

„Ik ga eens naar binnen!" zei meneer van der Pol. „Praten over je slecht rapport, jongetje!"

Meneer van der Pol plaagde graag, en Kareltje vond dat altijd wát prettig. Maar nú lachte hij niet. Hij dacht er zelfs niet aan.

Daar had hij warempel meneer van der Pol voor de dief gehouden! Nee maar, dat was toch ál te gek!

Kareltje holde naar de overkant, en voor de winkel van meneer Oostveld, de banketbakker, bleef hij staan. Hij zag de gebakjes, de cakes en de dozen met bonbons, maar hij keek telkens om, of meneer van der Pol niet kwam.

Maar eindelijk verscheen hij toch en hij hield een plat pakje in de hand. Een overhemd, wist Kareltje.

Even later holde hij terug.

Het begon drukker te worden. Kareltje zag een heleboel dassen, maar alleen de grijze hadden zijn belangstelling. Hij zag effen grijs en grijs met figuurtjes en strepen in allerlei kleuren. Maar een grijze das met zwarte stippeltjes ontdekte hij *niet*.

Kareltje gaf de moed niet op.

Er kwam een heer aangewandeld, een deftig heer, in een keurig, lichtgrijs pak. Een heer met een wandelstok en een das, *die zwarte stippeltjes had!*

Kareltje hield zijn adem in.

Als die meneer de dief eens was? Er zijn dieven, die zich allerkeurigst kleden, dat wist Kareltje wel. Maar *deze* heer was niet alleen deftig.... hij keek ook zo geleerd!

En eensklaps herkende Kareltje hem. De heer in het grijs was de burgemeester.

Toen had Kareltje er genoeg van, meer dan genoeg.

„Héb je de das, jongetje?" vroeg meneer Broos.

Kareltje zat in de huiskamer, op het puntje van een stoel, met zijn ellebogen op zijn knieën en het hoofd in de handen, en daarom zag hij niet, dat vader wéér naar moeder knipoogde.

„*Ik* had de dief al lang gevonden, hoor!" plaagde Rie.

Kareltje stampvoette van teleurstelling.

„Jij.... jij?" stotterde hij. „*Jij* zou hem op de zolder zoeken, of onder de toonbank, of...."

Moeder kreeg medelijden met haar jongen.

„Kijk eens in de spiegel, Kareltje!" lachte zij.

„In de spiegel....?" vroeg hij verbaasd. Toen stond hij op, wat langzaam en onwillig, maar hij deed het toch.

„Ik zie niets!" mopperde hij.

„Ja," zei moeder, „dat doe je wel! Je ziet een jongen met een hals! En *om* die hals...."

Tóén begreep Kareltje, wat moeder bedoelde.

„Mijn das!" riep hij.

„Precies!" lachte moeder. „Je grijze das met zwarte stippeltjes! De das, die vader je gisteren gegeven heeft!"

Kareltje kreeg eensklaps zijn gewone kleur weer en hij schaterde het uit.

„Dat ik dáár niet aan gedacht heb!" lachte hij.

„Had ik geen gelijk, toen ik zei, dat de das uit de etalage verdwenen was, en dat wij haar niet verkocht hadden?" vroeg meneer Broos.

„Ja, vader....!" antwoordde Kareltje.

„En vind je niet, dat het werk van een detective allesbehalve gemakkelijk is?" vroeg vader dan.

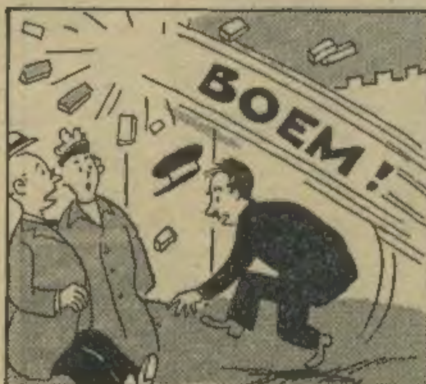
„Het is reuze moeilijk!" stemde Kareltje toe. „Maar u hebt mij toch even fijn gefopt!"

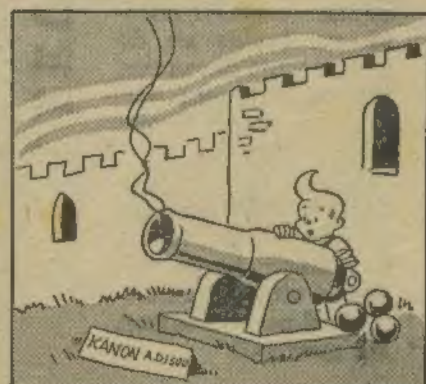
Toen dacht hij eensklaps aan de heerlijkheden, die hij in de etalage van meneer Oostveld had gezien.

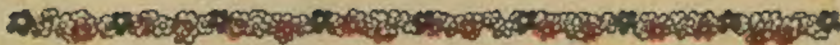
„Ik geloof, dat ik maar banketbakker word!" zei Kareltje.

UIT DE LUIERJAREN VAN SJORS

Honing zoeken

Ranke, slanke vlindertjes
Dartelen als kindertjes
In de bloemenwei.
Zakken vaak voorzichtig neer
(want hun pootjes zijn zo teer)
Op die kleurensprei.

Menig bloempje wordt bezocht,
Of 't ook honing bieden mocht
Aan zijn vlinder-zus.
Ieder bloempje krijgt beleefd,
Ook als 't niets te bieden heeft,
Toch een lichte kus.

Honing zoeken om zich heen,
Niets dan honing! Dat alleen
Drijft hen altijd voort.
Noch door fijne bloemengeur,
Noch door wondermooie kleur
Worden zij gestoord.

Hoe kan uit een luie rups
—Na 'tverpoppen—toch zo'n hups,
Dartel dier ontstaan,
Dat geluidloos, zonder roem,
Slechts als fladderende bloem
Wil door 't leven gaan!

C. van Bovenkerk

Leerrijke Lessen

DE LEEUW EN DE MUG

„Weg, schuim der aarde, verachtelijk beest..."

Zo schold een leeuw eens op een kleine mug, die rond zijn snuit zoemde. De mug nam dat niet. Meteen blies ze ten aanval en prikte de koning der dieren in zijn lenden. De leeuw wrong en keerde zich, zijn ogen schoten vuur, maar de mug ging door met hem te steken. Andere muggen vonden dat spelletje ook leuk en weldra zoemde er een hele zwerm muggen om de arme leeuw. Hij brieste en brulde en de andere grote dieren van het woud kropen van angst in hun diepste schuilhoeken.

Maar de muggen dansten en zoemden ongestoord verder, totdat de machtige leeuw, volkomen uitgeput en uitgeraasd, neerviel en geen kik meer gaf.

Toen danste de triomferende mug, die de aanval had geleid, tevreden verder, om aan al haar soortgenoten te verkondigen, dat zij, de kleine mug, de koning der dieren had overwonnen.

Zwetsend en opscheppend zoemde ze verder, totdat ze plotseling in een stevig spinneweb verzeild raakte. Ze sloeg met haar dunne vleugels en stampte met haar dunne pootjes, maar niet lang. Want in het midden van dat web zat een kleine spin, die niet brulde en niet raasde, maar als een wervelwind kwam toeschieten en aan alle geweld van die mug een eind maakte.

Grote gevaren lijken ons vaak dreigend en zijn dat ook vaak, maar vergeet niet, dat ook kleine gevaren niet te miskennen zijn. En hoe dikwijls zien wij het niet gebeuren, dat hij of zij, die het grootste gevaar veracht, door een klein toeval onverwacht ten val komt? Laten wij er vooral om denken, dat het behalen van een overwinning ons niet het recht geeft de ogen te sluiten voor al het overige, want wat baat het, een gevaar, dat de kracht heeft van een leeuw, te overwinnen, wanneer we bij de volgende stap door eigen domheid en opschepperij verward raken in een klein spinneweb?

Denk aan die leeuw en die mug.

ONZE WONDERE WERELD

ZELDZAME WANDELSTOKKEN

TOEN DE MENS NOG TE VOET LIEP, BEDIENDE HIJ ZICH GRAAG VAN EEN STOK, DAT GAF HEM IETS JEUGDIGS EN ZWIERIGS. EEN STOK WAS IETS, WAARAAN DE MENS ZICH HECHTTE, VOORAL WANNEER DIE STOK SOMMIGE EIGENAARDIGHEDEN BEZAT. EN DIE WAREN ER VELE.

OOIT EEN STOK GEZIEN MET EEN KRUK ALS EEN EENDE-BEK, TEVENS SIGAREN-PIJPJE?

AAN VORK, LEPEL OF KURKETREKKER WAS GEEN TE KORT.

EN BIJ VERDERE TREKTOCHTEN WAS DE BEKER ALTIJD PRESENT.

OOK VOOR SCHILDERSGEREI OF LUCIFERS WAS EEN PLEKJE TE VINDEN.

ZO GING HET OOK BEST, BIJ HET WINKELEN.

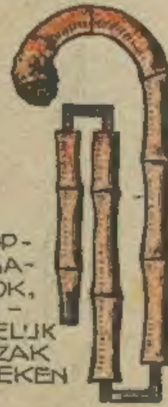
EN ALS HULP VOOR DE OGEN WAS ZO'N STOK VAST ONMISBAAR.

WIE ROOKTE, VOND HIER EEN TABAKS- OF SIGARETTEN-DOOSJE

MET ZO'N PENHOUDER EN EEN KNOP DIE INKTPOT WAS, KON MEN ALTIJD SCHRIJVEN.

EEN OPVOUWBARE STOK, DIE GEMAKKELIJK IN DE ZAK TE STEKEN WAS!

STOK VAN EEN DOKTER, TEVENS INSTRUMENTENDOOSJE.

De grauwe klauwier of negendoder

Het grauwe klauwiermannetje.

Een vreemde naam voor een mooie vogel. Zie je een warmbruine vogel, iets groter dan een mus en iets kleiner dan één spreeuw, en liefst zittend op een hoge telefoondraad of iets dergelijks, dan moet je even blijven staan en goed kijken. Honderd tegen één heb je dan te doen met de grauwe klauwier. Kun je dicht bij de vogel komen, dan is zijn kleine haaksnavel, die aan de roofvogels doet denken, te zien. Let er dan ook op, of de vogel voortdurend met zijn staart heen en weer slaat. Misschien roept hij ook wel een keer nijdig „kék, kék". Vast en zeker is het dan deze vogel, die ook „negendoder" wordt genoemd.

Waaraan heeft hij toch die wrede naam te danken? De volksmond zegt, dat deze vogel de gewoonte heeft bij het zoeken en verorberen van voedsel eerst *negen* insecten, kleine kikkertjes of andere kleine dieren, en jammer genoeg een enkele keer een jong nestvogeltje, op dorens of op de punten van prikkeldraad te spietsen, voor hij aan zijn maaltijd begint. Nu is het inderdaad een feit, dat deze vogel dit doet, en meermalen kom je een aantal van deze insectjes, vastgemaakt aan prikkeldraad, tegen. Maar negen op een rijtje hebben we nog nooit gezien. Toch komt hier de vreemde naam vandaan.

De grauwe klauwier woont graag op beboste zandgronden, in akkerwallen met opgaand kreupelhout en vooral op plaatsen, waar veel bramen groeien. Ook in de duinen kun je deze vogel aantreffen. In een wild gewarrel van deze struiken kun je daar van Mei tot begin Juli het nest met vijf of zes eieren vinden.

Bij het mannetje is de mooie, bruine rug, de blauwgrijze schedelkap, de donkere oogstreep en de rossige onderzijde opvallend. Het vrouwtje draagt een wat eenvoudiger kleedje. Beide hebben ze echter een fiere, flinke houding als ze op hun uitkijkpost zitten te gluren, of er nog een insectje valt te verschalken.

Het zingen gaat de klauwier niet al te goed af. Zijn wijsjes zijn een samenraapsel van allerlei vogelgeluiden, die hij heel goed kan nabootsen.

Het is een echte, wakkere, maar ook haast brutale rakker, bijna op het kwajongensachtige af. Nimmer grijpt zijn krachtige snavel mis, als hij een prooi heeft ontdekt.

Die dan volgens de regels der kunst op een scherpe punt geprikt zou moeten worden. Maar als de vogels jongen hebben, vliegen ze er bijna altijd regelrecht mee naar het nest. Ze kunnen hun jongen toch niet laten wachten!

Het is jammer, dat de klauwier ook wel eens jonge zangvogeltjes steelt, maar dat moeten we hem maar niet te zwaar aanrekenen.

Als ik nu nog vertel, dat de „negendoder" een trekvogel is en in de maand September reeds naar zuidelijker landen vertrekt, dan is daarmee de doopceel van deze interessante, mooie vogel gelicht.

De klauwier op een hoge observatiepost.

ZO TERLOOPS

Een enkel exemplaar van het bilzenkruid brengt tienduizend zaadjes per jaar voort. Wanneer er uit al die zaadjes weer eens tienduizend exemplaren van het kruid zouden ontstaan, dan zouden er na verloop van enige tijd al millarden van deze planten uit de eerste plant zijn voortgekomen. Kort daarop zou dan het hele vasteland van de gehele aarde tot in alle hoekjes en gaatjes met bilzenkruid zijn volgegroeid. Gelukkig gebeurt het zo niet. Het meeste zaad gaat verloren en maar betrekkelijk weinig zaadjes ontwikkelen zich het volgend jaar werkelijk tot bilzenkruid. Hetzelfde zien we trouwens ook bij de vissen. Ze leggen tienduizenden eitjes en stel je eens voor, dat uit al die eitjes vissen kwamen. Dan zou je na verloop van een paar jaar wel over de vissenruggen over onze rivieren kunnen wandelen.

WAT ZEGT MIJN NAAM?

In de eerste eeuwen van onze jaartelling" — aldus meester Dierx — „had men, zoals we in onze vorige bespreking zagen, aan een achternaam geen behoefte. Toch bestonden er in de tiende, elfde eeuw wel reeds enkele achternamen, enkele vaste familienamen, welke van vader op zoon overgingen. Die eerste familienamen ontstonden evenwel niet uit de noodzaak om twee of meer personen met een zelfde naam van elkaar te onderscheiden, maar eer uit trots, uit ijdelheid. Het waren namelijk de edelen, die het eerst een tweede naam, die van hun leengoed, als familienaam, geslachtsnaam, aan hun naam toevoegden. Van hen breidde het gebruik van een tweede naam zich uit als een olievlek; op de edelen volgden hun beambten, daarna kwamen de burgers van de steden en tenslotte de boeren.

ACHTERNAMEN

Tot de edelen moeten wij evenwel zeker ook rekenen, de vrije boeren, die als vorsten op hun „staten" of „saten" heersten, waar de wil van de bezitter hoogste wet was voor zijn gezin en voor een grote groep van ondergeschikten, die allen voor hun bestaan van hem afhankelijk waren. Wanneer de eigenaar van zulk een state, een boerenplaats met uitgebreid grondgebied, bijvoorbeeld Poppo heette, dan noemde men zijn bezit de Popping-state, en ieder, die op de state woonde, was een Popping, een kind of een kleinkind van Poppo. De naam Popping-state bleef bestaan lang nadat Poppo zelf reeds was gestorven, en zij, die er woonden, de erfgenamen op de eerste plaats, maar als er geen erfgenamen waren ook wel de wildvreemde, die in het bezit van de state was gekomen, noemden zich Popping, nazaten van Poppo.

Vooral wanneer kinderen en kleinkinderen bij de oude stamvader op diens hoeve, state of sate bleven wonen, namen deze en hun afstammelingen vaak bij hun eigen naam de naam van het hoofd van de familie aan, en dit te eer, wanneer die stamvader een aanzienlijk, algemeen geacht man was. Men stelde er een eer in, een nakomeling, een afstammeling van zulk een man te zijn en drukte dat uit in zijn tweede naam, een naam, die van de naam van de stamvader was afgeleid."

ZAANSE MOLENS

De Zaan en de molens. Wie kent ze niet? Stuk voor stuk waren het merkpalen in onze geschiedenis. Heel vroeger waren er molens die door paarden in beweging werden gebracht. De eerste windmolens verrezen kort na de Spaanse beroering in ons land. De eerste oliemolen werd in Alkmaar gebouwd door de Vlaming Lief Janszoon Andries van Moerbeek. De eerste houtzaagmolen werd gebouwd door een Uitgeester, Cornelis Corneliszoon, in 1591. Om die molen naar alle winden te laten draaien zette hij hem op een vlot. Men noemde die molen het Juffertje. Dat had hij te danken aan zijn vorm. Later noemde men dat soort molens paltrokken, een naam, afgeleid van de kledij van naar Nederland uitgeweken Elzassers. In 1604 bouwde men de eerste balkenzager, de Grauwe Beer, een molen, waarvan de bovenkap beweegbaar was. Men noemde hem een bovenkruier. In 1616 kwam de eerste papiermolen en in 1660 de de eerste pelmolen, gebouwd door een uitgeweken Duitser. Hij kreeg de naam van de Pelikaan. Zijn eigenaar werd dan ook de Pel genoemd. Behalve die molens vond men aan de Zaan nog snuif-, schors-, vol-, loodwit,- blauwsel-, mosterd- en schelpzandmolens. In 1740 waren er niet minder dan 505. Vanaf die tijd ging het weer bergafwaarts met de industrie, zodat er in 1848 nog maar 324 opgegeven werden. Stoom en wind vochten hoe langer hoe vinniger om de bovenhand te krijgen en de stoom won het uiteindelijk. De molenwieken draaiden hoe langer hoe minder in het zonnige Zaanlandschap en weldra stond hier en daar nog maar een enkele molen, die triest en verlaten op het naderend einde wachtte. Zo gaat 's werelds glans langzaam maar zeker voorbij.

BAS en BES

Nog steeds door Stekel achtervolgd zijn Bas en Bes op een eenzame weg in een heidelandschap terechtgekomen.

HOEWEL HET SCHAAP ZICH HEVIG VERZET, WETEN BAS EN BES ZIJN POOT TOCH LOS TE KRIJGEN. OPEENS HOREN ZE EEN LUID GEBLAF.

BAS EN BES STAAN VOOR EEN RAADSEL ALS DE HOND EERST RUSTIG WEGLOOPT EN DAN TERUGKOMT BLAFFEND EN KWISPELSTAARTEND.

HOEWEL ZE ERG VERMOEID EN HONGERIG ZIJN, VOLGEN BAS EN BES DE HOND TEGEN DE HEUVEL OP. MAAR HET IS GEEN SCHAAP DAT HULP NODIG HEEFT.

BAS IS SPOEDIG MET EEN STERK TOUW TERUG. GELUKKIG IS DE SCHAAPHERDER NIET ERG ZWAAR, WANT HIJ KAN MAAR WEINIG MEEWERKEN.

MET EEN LAATSTE RUK IS DE HERDER VEILIG BOVEN GEBRACHT.

EN ZO HOLT BAS, DIE NOCH AAN ZIJN HONGER, NOCH AAN ZIJN ZERE VOETEN DENKT, NAAR HET DORP, TERWIJL BES BIJ DE HERDER BLIJFT; MAAR ---

SINDBAD de zeeman

NAVERTELD NAAR EEN OUD VERHAAL

9 Sindbad vond ook het afgestroopte karkas van een dier en herinnerde zich eens gehoord te hebben, dat mannen, die niet naar de vallei durfden gaan, de juwelen bemachtigden door vers vlees naar beneden te gooien, waarin dan dikwijls een aantal stenen bleef steken.

10 Arenden voerden het vlees dan naar de top van de rots, maar voor ze het konden opeten werden ze weggejaagd door de mensen, die zich daarop van de stenen meester maakten. Dit bracht Sindbad op de gedachte, te proberen met grote rijkdommen te ontsnappen.

11 Hij stak zijn zakken en zijn tulband vol met uitgelezen diamanten en verborg zich daarna onder het karkas, dat hij stevig vasthield. Spoedig streek er een enorme arend neer, die het karkas oppakte, wegvloog en zich op de bergtop neerzette. Daar wachtten de juwelenjagers.

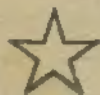

12 Een aantal mannen maakten een hels lawaai en joegen de arend weg. Maar groot was hun schrik, toen Sindbad voor de dag kwam. Ze wilden wegvluchten, maar Sindbad stelde hen gerust. „Weest niet bang," zei hij; „ik heb mijn zakken vol met diamanten en daarvan krijgen jullie ook een deel."

TWEE BEDIENDEN

Oosters verhaal
door J. Toebosch

In een stad in 't Oosten woonde een koopman, Mostanser geheten, die rijk, maar zeer gierig was. Hij werd in zijn winkel geholpen door zijn zoon Habib en zijn bediende Allamin, die ongeveer even oud waren en het samen altijd best konden vinden. Ofschoon Allamin al jarenlang in Mostanser's dienst was en steeds tot zijn grote tevredenheid had gewerkt, kreeg hij slechts een heel klein loon. Maar op zekere dag kwam hij bij zijn patroon en zei: „De koopman Menahem heeft me een betrekking in zijn winkel aangeboden en wil me dubbel zoveel geven als ik bij u verdien. Als gij me echter de helft van dit verschil wilt geven, blijf ik hier."

Mostanser sloeg de handen ineen van verontwaardiging en verbazing. „Wat!? Wil Menahem je tweemaal zoveel betalen als ik? Die gemene onderkruiper! Maar mijn beste Allamin, ik kan je onmogelijk meer geven. Geloof me, t kan niet! Als je eens wist, hoe slecht de zaken gaan, zou je er niet om vragen."

„Nu, ' zei Allamin, die heel goed wist, hoe het met de zaken van zijn patroon gesteld was, „ge moet het zelf weten. De eerste van de volgende maand kan ik bij Menahem komen. Binnen een paar dagen moest hij mijn antwoord hebben."

't Was een vervelend geval voor Mostanser. Hij liet Allamin niet gaarne gaan, maar had ook geen zin, diens salaris te verhogen. Hij sprak er met zijn zoon over.

„Ik zou hem zijn zin maar geven, vader," zei Habib. „Zo'n goede, eerlijke bediende als Allamin krijgen we nooit terug. En wat kan u dat bedrag maken?"

„Daar weet jij niets van," zei Mostanser boos. „Je moest eens weten, wat een zorg ik heb om rond te komen. Maar daar vraag je niet naar."

„Daar behoef ik me ook niet bezorgd over te maken," zei Habib. Ze bleven nog een hele tijd praten en Habib deed zijn best zijn vader over te halen Allamin's loon te verhogen. Maar dit kon Mostanser niet over zijn hart krijgen en 't eind was, dat Allamin kon vertrekken.

„'t Spijt me erg," zei Habib, toen de trouwe bediende wegging. „We hebben altijd zo plezierig samengewerkt. Maar ik moet je groot gelijk geven. Je eigen belang gaat voor."

Mostanser had intussen al een andere bediende gevonden. Enige dagen voor Allamin's vertrek had zich een jongeman aangemeld, die zich Orvan noemde en uit een naburige stad kwam. Hij was, zo vertelde hij, ontslagen omdat zijn baas hem niet meer nodig had; hij had dus gaarne een nieuwe betrekking en was tevreden met het loon, dat Allamin had gehad.

Mostanser had hem dus aangenomen en 't scheen werkelijk, dat hij het goed met hem getroffen had. Want Orvan was zeer ijverig, toonde zijn vak goed te kennen en was voor de klanten zó vriendelijk en geschikt, dat de koopman er geen spijt van had, dat Allamin vertrokken was. Habib echter moest van de nieuwe bediende niets hebben. Hij vond hem te vriendelijk en te gedienstig en vertrouwde hem niet. Maar toen hij dit tegen zijn vader zei, werd deze kwaad en gaf hem ten antwoord, dat hij dat alleen zei, omdat hij het nu eenmaal op die Allamin begrepen had.

Enige weken was Orvan bij Mostanser in dienst, toen op zekere dag een deftig gekleed heer de winkel binnenkwam. Orvan ontving hem met een diepe buiging en vroeg beleefd, wat meneer wenste.

„Ik wil een en ander kopen," was 't antwoord, „maar eerst moet ik zien of hier iets is, dat me bevalt." Hij liet zich nu de hele winkel rondleiden en alles uitpakken en sloeg daarbij een toon aan als iemand, die gewoon is op zijn wenken bediend te worden. Orvan werd niet moe alles te laten zien en aan te prijzen, maar de bezoeker had op alles wat aan te merken of vond de prijs te hoog. „'t Spijt me, maar ik kan hier niets naar mijn zin vinden," zei hij eindelijk en ging, zonder iets gekocht te hebben.

„Een plezierige klant," zei Orvan spijtig. „Daar heb ik me nu een uur lang hees voor gepraat en nog niets verkocht."

„Nu, het is uw schuld niet, Orvan," zei Mostanser, die alles gezien had, „ge hebt moeite genoeg gedaan."

Op een morgen, enige dagen na dit bezoek, kwam men tot de ontstellende ontdekking, dat gedurende de nacht in de winkel van Mostanser ingebroken, en een grote voorraad waren gestolen was. Uit alles bleek, dat de dieven met de inrichting van de winkel op de hoogte moesten zijn geweest. De politie kwam om een onderzoek in te stellen en nu vond men een speld, zoals gebruikt werd om een tulband bijeen te houden. Mostanser herkende die speld als te hebben behoord aan Allamin en vermoedde nu, dat deze de dader was. En dit vermoeden werd nog sterker, toen bij verder onderzoek bleek, dat hij die nacht niet thuis was geweest.

Allamin werd nu door de kadi ondervraagd. Hij ontkende alle schuld. Die speld had hij al eerder gemist en hij meende nu, dat hij die, toen hij bij Mostanser vertrokken was, in zijn kamertje achtergelaten had. Wat zijn afwezigheid betreft, hij had die nacht bij familie doorgebracht. Dit bleek waar te zijn en daarmee stond zijn onschuld vast. Maar Menahem, zijn nieuwe meester, die een wantrouwend man was, vertrouwde die verklaring van familie niet en ontsloeg Allamin uit zijn dienst. En zo stond de arme jongen op straat.

Gelukkig vond hij nu echter een vriend in Habib, die hem ondersteunde, zodat hij tenminste geen gebrek behoefde te lijden. Habib had geen ogenblik aan Allamin's schuld geloofd, maar dadelijk vermoed, dat Orvan meer van de zaak wist. Hoe dit echter te bewijzen...?

Enige weken waren sedert de inbraak verlopen, toen Habib op een avond na 't sluiten van de winkel door een straat wandelde. Opeens bemerkte hij Orvan en wel in gezelschap van de heer, die niet lang geleden in de winkel was geweest. En 't scheen wel, dat ze dikke vrienden waren....! Wat hadden die twee met elkaar te maken......? Daar zat wat achter en daar wilde hij wel eens wat meer van weten.... Hij volgde hen ongemerkt en kwam zo in een buurt, die als zeer ongunstig bekend stond. Hier gingen beiden een huis binnen. Habib nam dit huis goed op, zodat hij het later gemakkelijk zou kunnen terugvinden en ging daarna heen.

Thuisgekomen vertelde hij zijn vader, wat hij gezien had, verzocht hem vooral Orvan niets te laten merken en ging daarna naar de kadi.

De kadi dacht even na. „Ik zal Machir, de slimste van mijn agenten, naar de stad zenden, waar Orvan vandaan komt," zei hij. „Kom over twee dagen maar eens terug. Dan weet ik misschien meer."

En werkelijk, toen Habib weer bij de kadi kwam, wist deze meer. Machir was te weten gekomen, dat Orvan door zijn vorige meester wegens diefstal ontslagen was en zich ook vroeger aan allerlei bedriegerij had schuldig gemaakt. De kadi had intussen een plan gemaakt, dat hij nu nauwkeurig met Habib besprak.

Tegen de avond ging de kadi met Habib en een vijftal flinke politieagenten op weg. 't Was al duister, toen ze bij het huis kwamen, dat Habib hun aanwees. De kadi beval twee agenten aan de achterzijde van de woning post te vatten en klopte daarna op de voordeur. Na enig wachten vroeg hun binnen iemand: „Wie is daar?"

„Politie!" riep de kadi terug. „Doe onmiddellijk open!"

Even later werd de deur geopend en vertoonde zich een jongeman.

„Is de bewoner van dit huis hier?" vroeg de kadi.

„Nee, heer," antwoordde de man bevend van angst. „Ik verwacht hem eerst over een uur."

„Sidi," beval de kadi een agent, „bewaak deze man en zorg, dat hij niet ontsnapt. Intussen zullen we eens huiszoeking houden."

Ze doorzochten nu het huis van boven tot beneden en hun moeite werd ruim beloond. Op verschillende plaatsen vonden ze partijen goederen, die ongetwijfeld van diefstal afkomstig waren. Een gedeelte er van herkende Habib als eigendom van zijn vader.

't Wachten was nu op de bewoner. Ongeveer een half uur ging voorbij. Daar werd de deur geopend, drie mannen traden binnen en liepen regelrecht in de armen van de politieagenten. 't Bleken de bewoner en twee van zijn vrienden te zijn. In enkele ogenblikken waren ze geboeid en nu ging het naar de gevangenis, waar ze werden opgesloten. Nog dezelfde avond werd ook Orvan gearresteerd.

Hij bekende alles. Hij had met Zogoe, zo heette de deftige mijnheer, het plan van de inbraak besproken. Daarvoor moest deze eerst in de winkel komen, zich houden, of hij alles wilde zien en intussen het terrein verkennen. De speld had Orvan in zijn kamertje in de woning van Mostanser gevonden en begrepen, dat die aan Allamin behoorde en dienen kon om de verdenking op hem te brengen.

Uit het onderzoek bleek verder, dat Zogoe het hoofd was van een bende, die de laatste tijd de stad onveilig had gemaakt. De leden daarvan werden nu spoedig gepakt en daarmee was de burgerij van een heleboel gevaarlijke lui bevrijd.

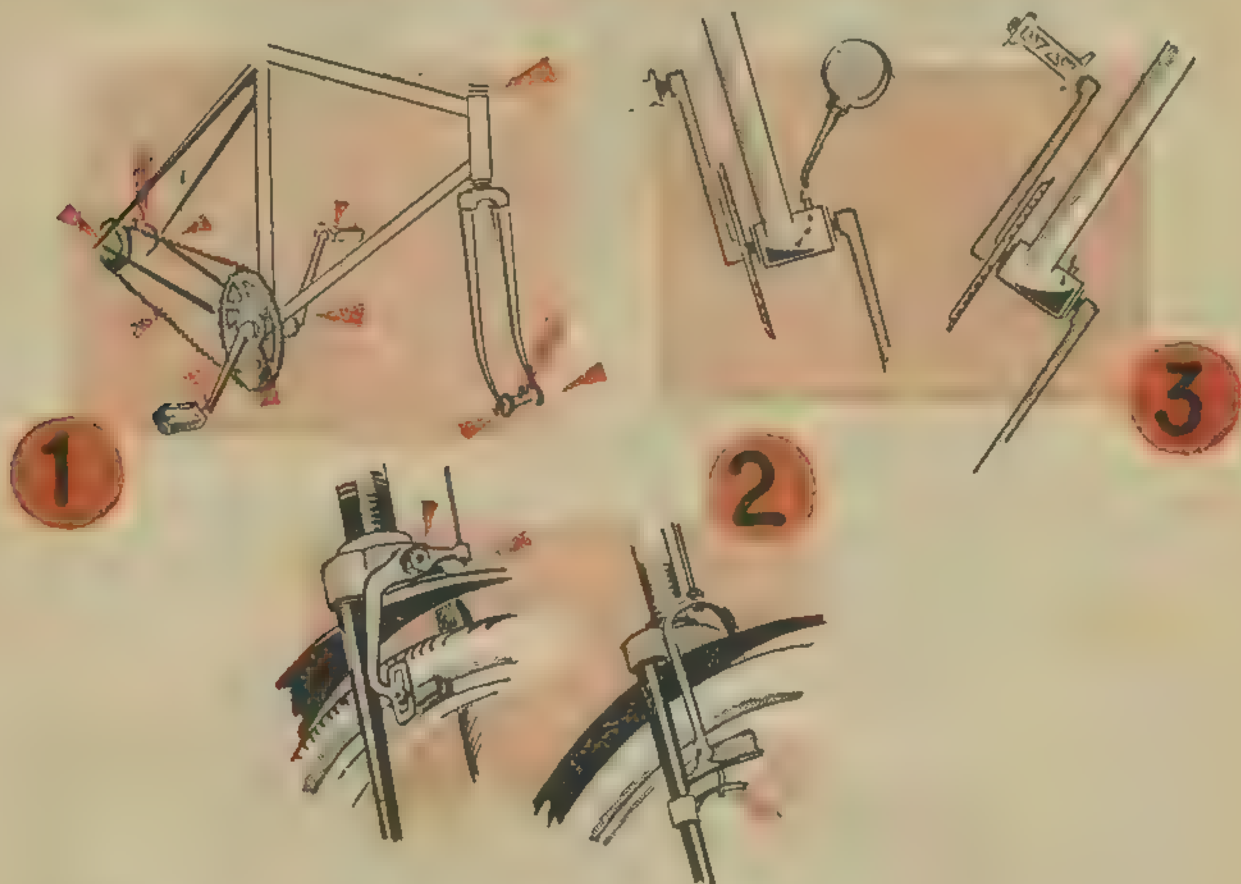
't Behoeft wel niet gezegd, dat Habib, wie men dat vooral te danken had, gevierd en geprezen werd. En je begrijpt ook, dat Allamin in zijn eer werd hersteld. Mostanser nam hem weer in dienst en gaf hun vrijwillig een hoger loon dan hij vroeger gevraagd had. En toen hij enige jaren later de zaak aan Habib overdeed, nam deze Allamin als zijn compagnon en samen brachten ze de winkel tot nog grotere bloei.

De kleine knutselaar

We hebben een fiets, maar....

Een fiets is voor elke jongen en elk meisje een kostbaar en dankbaar bezit. Mits die dankbaarheid ook tot uiting komt in het goed verzorgen van die fiets. En kom er maar rond voor uit, daar hapert het een enkele keer wel eens aan. Waar of niet?

Een keurig gelakte fiets, zonder roestvlekje of spatje, vinden jullie allemaal een knoert van een karretje. Probeer die glimmende buizen zo te houden, zo lang als het gaat. Afwrijven, na elke rit door de regen. 's Winters bovendien een dun laagje vet over de nikkeldelen om ze te behoeden voor roestvlekken.

En vergeet de olie niet. Natuurlijk geen halve kan per keer. Er zijn er, die veel te roekeloos omspringen met dat vettige goedje. Tot op de remblokjes en banden toe. Niet doen! Regelmatig om de twee of drie weken een paar druppeltjes. De rode driehoeken in figuur 1 geven de bijzondere plaatsen aan waar je dient te oliën.

Ook wie handremmen gebruikt, moet aan olie denken (figuur 2). Elk onderdeel, dat tegen een ander onderdeel wrijft of schuift, kan zo'n druppel best gebruiken. Pas echter op, dat er geen olie op je remblokjes vloeit.

En vergeet de trapassen niet (figuur 3). Sommige fietsen hebben hier geen oliebuisje meer, maar de meeste nog wel. Bij het oliën de fiets even schuin houden, om het vloeien van de olie te bevorderen. Het zijn kleinigheden, maar je moet er om denken.

En tenslotte: koop je een tweedehands fiets, kijk dan uit je doppen. Neem iemand mee, die het klappen van de zweep kent en zich niet laat bedotten. Eventuele gebreken kunnen gecamoufleerd zijn door een flinke laklaag en jij zit met de stukken. Let er op of beide wielen goed vastzitten, niet aanlopen, of de ketting behoorlijk gespannen is en desnoods gemakkelijk aangespannen kan worden; probeer alle remmen en kijk ook, hoe de remblokjes er uitzien. Defecte of slechtwerkende remmen betekenen voor jullie en voor anderen: doodsgevaar op de weg.

Je kunt er beter om denken *voordat* je in het ziekenhuis terechtkomt.

Waarom zou je je moe maken, als het niet nodig is? Een armvol stokken en blokken, en voordat je twee stappen hebt gedaan, ben je de helft van je buit alweer kwijt. Hoeft niet! Maak voor het transport gebruik van het hierbij afgebeelde hulpmiddeltje, dat je zo groot en zo klein maakt als je zelf verkiest.

Een plank en daarop twee ijzeren beugels geschroefd in de afgebeelde vorm. Onder in het midden van de plank eerst een gat voor een bezemsteel. Bij het laden kun je die steel vastplanten in de grond, zodat je beide handen vrij hebt.

Bij het dragen rust een gedeelte van het gewicht op jullie schouders en beide handen krijgen een flinke greep om de steel. Zo komt het brandhout snel waar het zijn moet en hoef je niet honderd en een keer te bukken om dit of dat losgeraakte stuk op te rapen.

Het spaart zweetdruppels uit.

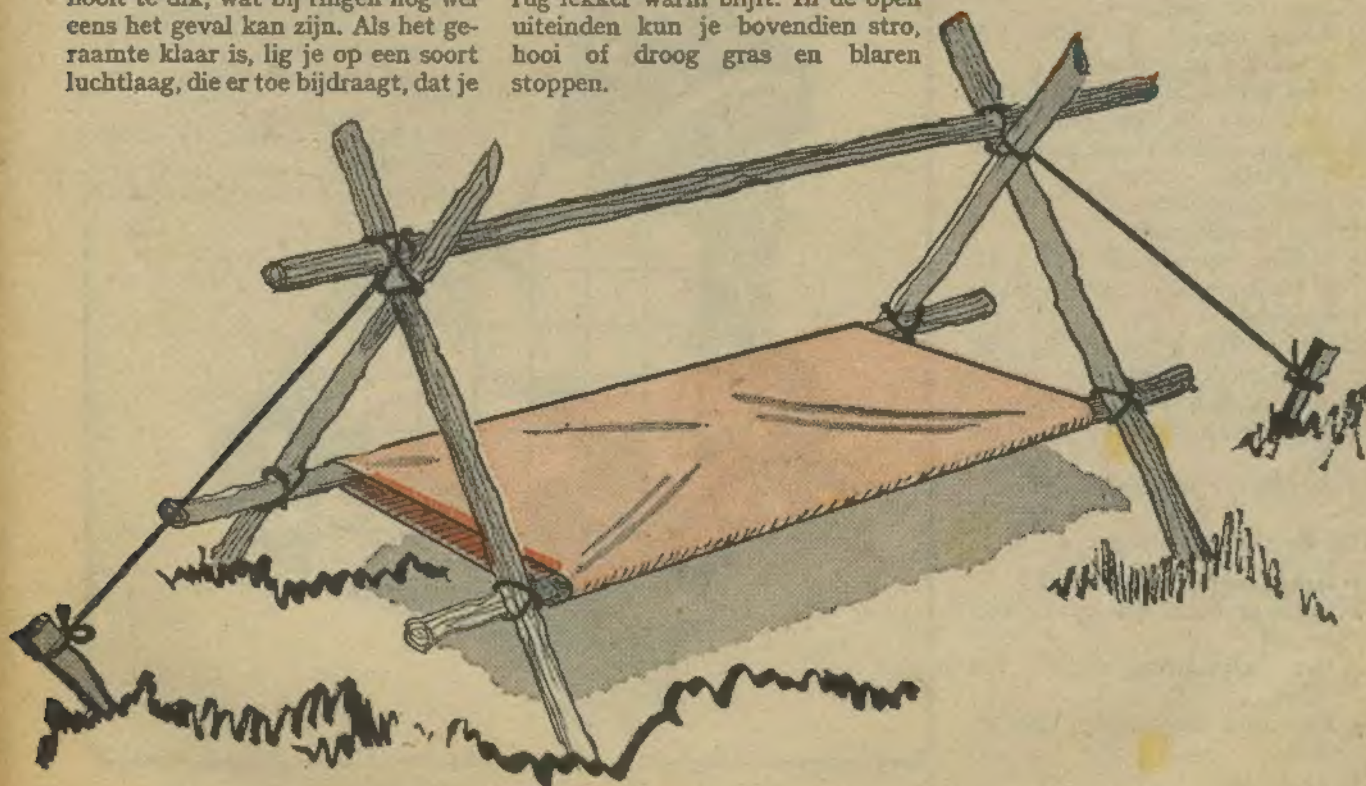

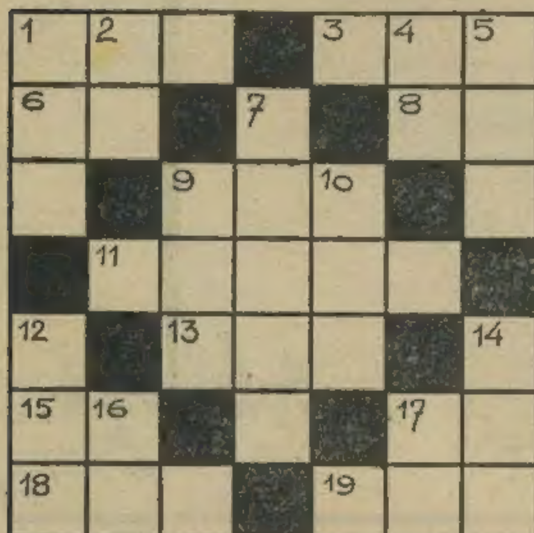
Houtdragen bij kamperen

KAMPEERBEDDEN

Gebruik voor het bed een dubbelgevouwen en dichtgestikt stuk jute van zeven voet lengte. Daar kun je dan gemakkelijk de beide zijstokken door steken. Deze zijn nooit te dik, wat bij ringen nog wel eens het geval kan zijn. Als het geraamte klaar is, lig je op een soort luchtlaag, die er toe bijdraagt, dat je rug lekker warm blijft. In de open uiteinden kun je bovendien stro, hooi of droog gras en blaren stoppen.

WIE PUZZELT ER MEE?

Kruiswoordpuzzle

Van links naar rechts:

1 Een stuk speelgoed.
3 Klein diertje, dat onder de grond zijn gangen graaft.
6 Een groot, sterk dier. Wordt soms voor de ploeg gespannen.
8 Een familielid. Is het hoofd van het gezin.
9 Een knaagdier.
11 Een jongensnaam.
13 Is maar een ogenblik. Zolang als je nodig hebt om een getal te noemen.
15 Een oude lengtemaat (69 cm).
17 Muzieknoot of bergplaats, die je open en dicht kunt schuiven.
18 Maak je op school op de rekenles.
19 Je veegt er je voeten op af.

Van boven naar beneden:

1 Het mannetje van de geit.
2 Blijft er over, als je iets verbrandt.
4 Het tegenovergestelde van onder.
5 Een stuk hout (lang, dun en smal).
7 Zelfde jongensnaam als 11 van links naar rechts.
9 Zelfde knaagdier als 9 van links naar rechts.
10 Zelfde woord als 13 van links naar recht.
12 Gebruik je om te snijden.
14 De muizen blijven liefst uit de buurt van dit dier.
16 Afkorting van lager onderwijs.
17 Kun je iets in opbergen. Zie 17 horizontaal.

Paddenpuzzle

Van links naar rechts:

2 Dier van de puzzle.
4 Venster.
6 Nood. Ontbering. Maar geen schande.
10 Moet je vast in als het Zaterdag is.
11 Worden je schoenen van gemaakt.
12 Hij heet Hendricus, maar ze noemen hem ....
14 Rivier, die door Utrecht stroomt.
16 Viert zijn verjaardag in December.

Van boven naar beneden:

1 Plaats, beroemd om haar kaas.
2 Pracht.
3 Karakter. Inborst.
5 Hebben meestal grote wieken.
7 Is een klein getal.
8 Hoort op een bed thuis.
9 Daar.
13 Hij vroeg ... een paar oude schoenen.
15 Afkorting van electro-technisch.

Oplossingen van de puzzles uit ons vorig nummer:

Spreekwoordenrebus

BETER TE VROEG DAN TE LAAT

Een uitdrukking, die ook de jongste van jullie begrijpt. Als men te laat is, dan is de kans verkeken, dan vist men achter het net, dan vindt men de hond in de pot, om een paar spreekwoorden te gebruiken, die hetzelfde betekenen. Maar komt men te vroeg, dan wacht men rustig af tot het tijd is; er is alleen wat tijdverlies mee gemoeid, maar er is niets onherstelbaars gebeurd, er is niets verloren.

Kruiswoordpuzzle

R	O	T	T	E	R	D	A	M
O	P	A	A	L		E	N	
T	A	B	A	K	S	P	IJ	P
S	L	A	K			O	S	
	E	K	·	L	A	T		K
O	N	S		A	N		L	A
R		Z	A	A	N	D	A	M
E	V	A		R	A	A	D	
N		K	U	S		L	E	S

Trapraadsel

1. Ezel; 2. Ella; 3. Lava; 4. Vaan; 5. Anna; 6. Nabij; 7. Bijna; 8. Naam; 9. Amen; 10. Emg.

Ram-puzzle

	P	A	K					
R	A	K	E	N		K	A	M
A	D	E	R	E	N		R	E
M		N	E	T	E	L	E	N
			L	E	R	E	N	
			S	L	O	K		

Onze Spreekwoordenrebus

Welk spreekwoord wordt door deze tekening voorgesteld? Denk eens goed na!

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
					V	A	C					
				E				A				
			T						N			
		O								T		
	R										I	
G												E

Invulpuzzle

In deze puzzle zijn reeds enige letters ingevuld. Als je die letters van beneden naar boven en dan weer naar beneden leest, dan zie je natuurlijk direct wat er staat. Maar dat is het raadsel niet. Dat zou al te gemakkelijk zijn! Nee, je moet in de lege vakjes ook letters zetten en wel zó, dat overal van boven naar beneden woorden komen te staan. En die woorden moeten de volgende betekenis hebben:

1 Zegt men van iemand, die niet graag wat geeft.
2 Heeft iedere hond en kat.
3 Het is nogal dik en kleverig en het smaakt wat lekker op je brood!
4 Zijn nog erger dan muizen!
5 Gebruik je om te vissen.
6 Zesde dag van de week.
7 Lekkere vruchten.
8 Een ander woord voor autotoeter.
9 De man, die ons brood bakt.
10 Een ander woord voor kwajongen.
11 Doet een schaap.
12 Het vrouwtje van de ezel.
13 Een kleine eend.

★

1	2	3	4	5	6	7	8	9

Kamraadsel

In deze figuur moet je van boven naar beneden woorden invullen van de volgende betekenis:

1 Is niet heel.
2 Is niet rijk.
3 Is niet vierkant.
4 Is niet slim.
5 Is niet kort.
6 Is geen tante.
7 Is geen kilo.
8 Is geen begin.
9 Is geen nicht.

Zoals je ziet, is het iets anders dan gewoonlijk, maar moeilijk is het niet. Bijvoorbeeld: wat niet heel is, dat is ..... Nee, niet stuk; dat moet je niet invullen, want dan kom je er niet! Als je alles goed hebt ingevuld, dan lees je in de vakjes van 1 tot en met 9, dus van links naar rechts, een sport, die vooral in de zomer veel wordt beoefend.

Hamid, DE DAPPERE

Toen woestijnbandieten een koopman beroofden, wierp de roverhoofdman een zak met goud en juwelen naar zijn slachtoffer. Waarom deed hij dat? Teneinde dit uit te vissen volgen sjeik Hamid en Pepi de rovers naar hun schuilplaats, een oude stad, half in ruines. Ze komen de schuilplaats binnen, maar er is alarm geslagen.

